І чужому научайтесь, Свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXIX. Ч. 198. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 26-го ЖОВТНЯ 1972 ЦЕНТІВ 15 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, OCTOBER 26, 1972 No. 198. VOL. LXXIX.

КОРОТКІ ВІСТКИ

Середа, 25-го жовтня 1972 року

ПРЕЗИДЕНТ РИЧАРД НІКСОН ЗАКЛИКАВ американський народ шанувати своє військо і „вшановувати мільйони американців, які льояльно стали в обороні своєї країни, коли загроза свободі вимагала від них жертв". Президент виступав через радіо з нагоди Дня Ветеранів. Він уже кілька разів заявляв, що дезертири з американської армії не будуть мати амнестії.

У СТЕЙТІ НЮ ДЖЕРЗІ В ЦЬОМУ РОЦІ померли вже понад 20 осіб від „методону", який лікарі використовують для боротьби проти звички наркоманів заживати „тверді" наркотики, як „героїну" тощо. Завеликі дози „методону" викликають хворобу і навіть смерть. Дози „методону" необхідно контролювати за вказівкою лікаря, лише тоді вони можуть бути допоміжними.

У МЕХІКО СИТІ ПОЛІЦІЯ ВИКРИЛА дві підпільні хемічні лябораторії, які продукували наркотичні пігулки під назвою „червоні чорти". Сконфіскували біля 270 000 таких „ліків". У різних місцевостях Мехіко поліція вже заарештувала 14 осіб. На підставі нотаток, знайдених в одній із лябораторій, поліція знайшла кілька коробок із такими „пігулками" на кордоні між ЗСА і Мехіко.

ФРАНЦІЯ І КОМУНІСТИЧНИЙ КИТАЙ ВІДМОВИЛИСЬ вже 11 років тому від участи в 25-тичленній Женевській конференції роззброєння. Група невтральних держав з Мехіко у проводі наполягає тепер на терені Об'єднаних Націй на ті дві атомові держави, щоб вони приступили до тієї конференції. Франція тримається свого первісного аргументу, що участь у тій конференції — це зайва витрата часу.

ІЗРАЇЛЬ МАЄ ПОВАЖНИЙ КЛОПІТ із окупованою під час останньої війни у 1967 році арабською смугою Гази. Посадник міста Гази, заможний араб Рашад Шава і ціла, зложена з місцевих арабів, міська рада відкинула вимогу ізраїльського уряду, щоби включити до того міста підміський табір арабських втікачів, дати їм працю і зробити платниками податків. Арабські місцеві проводирі відмовилися зробити це тому, щоби дальше існування того табору пригадувало потребу розв'язати проблему поверх мільйона палестинських втікачів. Ізраїльське військо перейняло безпосередньо управління Гази.

СОВЄТИ ЗОБОВ'ЯЗАЛИСЯ при недавньому закупні великого числа зерна в Америці, що те зерно піде на прохарчування населення Совєтського Союзу чи взагалі Східньої Европи, але не буде вислане до Північного В'єтнаму чи будь-якої іншої ворожої Америці країни, — твердить звичайно добре поінформований „ЮС Нюз енд Ворлд Ріпорт".

ГОЛОВА ЛЯОСУ СУВАННА ФУМА СУМНІВАЄТЬСЯ у практичну доцільність міжнародної ґарантії для майбутнього миру і невтральности Південного В'єтнаму. Прибувши до Парижу той державний муж пригадав, що Ляос, сусідня біля В'єтнаму країна, мав коаліційний з комуністами уряд і міжнародно „заґарантовану" невтральність, і це не перешкодило комуністичному Північному В'єтнамові повести аґресію проти Ляосу — при байдужності зовнішнього світу.

УКРАЇНСЬКІ СТУДІЇ В ГАРВАРДІ

На встановлення трьох катедр потрібно	$1,800,000.00
Попереднього дня вплинуло	$ 5,631.60
Досі вплинуло разом	$1,288,530.65
ДО КІНЦЯ РОКУ ТРЕБА ЩЕ ЗІБРАТИ	**$ 511,469.35**

Представники 270-го Відділу УНСоюзу в Джерзі Ситі: його секретар Степан Островський (зліва) та предсідник Теодор Жарський (з-права) передають президентові Фонду Катедри Українознавства мґрові Степанові Хемичеві чек на $500.00, як другу вже з черги пожертву в такій висоті на українські студії в Гарварді. Їх зустріч відбулася в Головній Канцелярії УНСоюзу. Пожертвувавши на ФКУ $1,000.00 цей Відділ УНС, Б-во св. Івана Хрестителя тим самим включився до меценатів ФКУ.

Більші пожертви попереднього дня склали: Іван Ляш з Детройту $750.00, Братство св. Івана Хрестителя, 270-ий Відділ УНСоюзу в Джерзі Ситі $500.00 (вже вдруге), д-р Мирон Зарицький з Бруклина $500.00, д-р Лев Кушнір з Філядельфії $500.00, д-р Ігор Галярник з Висконсину $300.00, д-р Олександер Сушків з Ню Джерзі $250.00, д-р Ігор Кодельський з Іллиной $200.00, Іван і Марія Стецюк з Ню Йорку $200.00, Василь Хомут з Ню Йорку $200.00 та Михайло Цяпа з Детройту $200.00, а по $100.00 пожертвували: Варвара Бакало, проф. Ярослав і Віра Білінські, Іларіон Вижевський, Юрій Ганкевич, д-р Володимир Когутяк, В. Кочерган, Володимир Кукурба, Іван Лесько, проф. д-р Юрій Шевельов, д-р Михайло Несін, Петро Поліщук, Микола Савицький, Петро Стахів.

Пожертви на Центр Українських Студій в Гарварді можна відтягати від оподаткування.

Чеки виставляти на Ukrainian Studies Fund та пересилати на адресу: Harvard University, Room 208, 1737 Cambridge Street, Cambridge, Mass. 02138.

БУДОВА ХМАРОСЯГУ УНС ПОСТУПАЄ ВПЕРЕД, В ЛИСТОПАДІ ПОЧНЕТЬСЯ ЗАКЛАДАННЯ ВІКОН; ЕКЗЕКУТИВНИЙ КОМІТЕТ УНС ВІДБУВ ЧЕРГОВІ НАРАДИ

Джерзі Ситі. — Будова 15-поверхового хмаросягу для нових приміщень Українського Народного Союзу та „Свободи", організаційний і фінансовий стан та видавнича діяльність цієї великої установи і пляни на майбутнє, включно із відзначенням 80-річчя „Свободи" в наступному 1973-му році були предметом звітів, нарад і рішень чергового цілоденного засідання Головного Екзекутивного Комітету УНС, що відбулося тут у приміщеннях його головної канцелярії в понеділок, 23-го жовтня. В нарадах, що їх відкрив і ними проводив головний предсідник Йосип Лисогір, взяли участь, крім нього всі інші екзекутивні урядовці: заступник головного предсідника проф. Іван Телюк, заступник головного предсідника на Канаду сенатор Павло Юзик, заступниця головного предсідника пані Марія Душник, заступник головного предсідника і рекордовий секретар Володимир Сохан, головний секретар д-р Ярослав Падох та головний касир мґр. Уляна Дячук як також редактор Антін Драган. У дебатах над організаційними справами взяв участь асистент керівника організаційного відділу головний радний Степан Гавриш. Після відкриття нарад та полагодження деяких формальностей, приступлено до звітування, що його традиційно почала мґр. Уляна Дячук, головний касир.

ЗВІТ МҐР. УЛЯНИ ДЯЧУК

Згідно із касовими замкненнями — звітувала мґр. Уляна Дячук — майно УНСоюзу в дні 30-го вересня ц. р. виносило $37,302,149.98, яке було інвестоване: $25,470,786.37 у бондах, $6,660,488.87 в ґіпотечних позичках, $2,985,301.34 в позичці Корпорації УНС, яка займається будовою нових приміщень для УНС і „Свободи" та менші суми в позичках на членські грамоти, реальностях, друкарських та електронічних машинах і ін. За дев'ять місяців цього року збільшилися інвестиції в реальностях, але дещо зменшилися інші. Інформаціями про сплату позичок, розрахунки Відділів УНС із зібраних вкладок та загальним оглядом фінансового стану УНСоюзу на тлі теперішньої економіки країни закінчила мґр. Уляна Дячук свій звіт.

ЗВІТ Д-РА Я. ПАДОХА

Головний секретар д-р Ярослав Падох, звітуючи за організаційний відділ УНСоюзу, подав насамперед статистичні дані про дотеперішні досягнення осінньої організаційної кампанії. Ціллю цієї кампанії є придбання 2,500 нових членів і в першому місяці цієї кампанії, у вересні, здобуто 355 членів. Кампанія продовжується. Коли мова про організаційні досягнення від початку цього року, то за дев'ять місяців здобуто 2,806 нових членів із 5,700, що їх заплянувано здобути в цьому році. В рямках теперішньої осінньої кампанії відбуто 23 окружні організаційні збори, про які кожночасно інформувала „Свобода". Д-р Я. Падох закінчив свій звіт загальним оглядом своєї секретарської діяльности.

ЗВІТ ВОЛ. СОХАНА

Заступник головного предсідника і рекордовий секретар Володимир Сохан подав у своєму звіті, що з кінцем вересня 1972 року нараховував УНСоюз 87,802 членів, між якими було 24,715 членів департаменту молоді, 58,475 членів департаменту дорослих, та 4,612 власників грамот акцидентового забезпечення. На загальне число 70,793 активних членів УНСоюзу з кінцем вересня 1972 року складалося 20,936 членів деп. молоді, 45,245 членів деп. дорослих, та 4,612 власників виплачених грамот. За дев'ять місяців 1972 р. поніс УНСоюз втрати 564 грамот у загальному членстві та 1,087 грамот активних членів. Звітодавець відмітив, що впродовж вересня відновано чистий прибуток у числі членства на 12 грамот та що досі одержані в Головній Канцелярії аплікації 217 нових членів вказують на те, що в жовтні можна буде сподіватися кращого прибутку в числі членів після відрахування від числа приєднаних нових членів втрат через суспензи, передчасні грошові звороти, виплати вивінувальних грамот та смертні випадки.

Подавши загальну харак-

(Закінчення на 3-ій стор.)

ЗУСТРІЧ У БІЛОМУ ДОМІ

Заступниця головного предсідника Українського Народного Союзу та член Крайового Дорадчого Комітету за перевибір президента Ніксона, пані Марія Душник (з-права) під час зустрічі з дружиною Президента, пані Ніксон (посередині) та дружиною колишнього президента пані Айзенгавер у Білому Домі у Вашінґтоні 6-го жовтня ц. р. Пані Ніксон і пані Айзенгавер є почесними членами згаданого Дорадчого Комітету. При нагоді цієї зустрічі пані Душник передала пані Ніксон брошуру „Українські діячі культури в кайданах", що її видав УККА.

ПРЕЗИДЕНТ ПІВДЕННОГО В'ЄТНАМУ ЗГОЛОШУЄ ЗАСТЕРЕЖЕННЯ ДО ПЛЯНУ ЗАМИРЕННЯ

Сайгон. — Південно-в'єтнамський президент Нгуєн Ван Тіє виголосив у вівторок 24 жовтня ц. р. через радіо велику промову до народу, в якій висловив своє найглибше недовір'я до комуністів, які — за його переконанням — готові використати воєнне перемир'я для скріплення себе і нової збройної атаки проти Південного В'єтнаму. Президент Тіє вважає, що за підставу політичної розв'язки проблеми В'єтнаму треба прийняти рішення Женевської конференції з 1954 року, коли-то поділено В'єтнам на комуністичну північну і південну вільну держави і що „Північному В'єтнамові не вільно втручатися до справ Південного В'єтнаму". Тому він опрокидував комуністичний плян коаліційного уряду у Південному В'єтнамі, в якому одну частину уряду мали б становити комуністи, одну вільні в'єтнамці та одну „опортуністи, які живуть на еміґрації". Президент Тіє признавав можливість проголошення воєнного перемир'я, але вимагав міжнародної ґарантії ,що воно не буде використане тільки для відпочинку комуністичних збройних сил і підготовлювання їх до нового удару проти Південного В'єтнаму. Зрештою, він запевняв, що його особа не стоїть на перешкоді замиренню, бо він сам погодився був зректися на місяць перед загальними виборами. Він висловив віру, що „головний союзник" Південного В'єтнаму, себто Америка, не залишить Південний В'єтнам на призволяще. Комуністи, мовляв, погоджуються тепер на перемир'я, бо вони стали слабшими внаслідку бомбардування альянтським летунство і також тому, що вони знають, що з Ніксоном легше переговорювати, коли він є кандидатом на президента, ані ж з обраним на нового президента. Тіє підкреслював, що перемир'я чи замирення мусять дістати згоду від Південного В'єтнаму. Ціла велика промова Нгуєна Вана Тіє була сповнена остраху за волю Південного В'єтнаму й недовір'я до комуністів, як противника чи партнера.

ЗСА обмежують налети проти Північного В'єтнаму

Сайгон. — Американське летунство у В'єтнамі отримало наказ обмежити свої дії до смуги нижче 20-ої паралелі. Таким чином обшир столиці Північного В'єтнаму Ганою і головного порту Гайфонґу опинився поза діями американського летунства. За пресовими коментарями це частинне припинення чи пак обмеження летунських дій проти Північного В'єтнаму є виявом признання американського Уряду з приводу поступок, що їх зробили комуністи у тайних переговорах з Генрі Кіссінджером. В останніх 24-ох годинах у летунських діях не взяли участи „літаючі супер-фортеці" Б-52. Газети висловлюють здогад, що коли б Північний В'єтнам захотів використати ту полегшу збоку летунства для нового перекидування на південь танків, артилерії, мінометів та іншої зброї, то американське летунство відновить свої атаки.

Не відомо, де будуть продовжуватися дальші переговори. В минулий четвер не було засідання Паризької конференції про В'єтнам, бо саме тоді в готелі „Мажестік" у Парижі, де відбуваються ті засідання, відбулася конференція 9-ти держав Европейської Економічної Спільноти. Пресовий референт Білого Дому Роналд Зіґлер обмежився тільки до ствердження, що в переговорах про замирення у В'єтнамі „зроблено поступ", але відмовився від коментаря щодо промови президента Нгуєна Вана Тіє і відмовився від виявлення, чи Генрі Кіссінджер знову полетить до Парижу чи до Сайгону у продовжуванні своїх мирових зусиль.

ПАНАХИДА В ЛЮКСЕМБУРҐУ

Люксембурґ. — У 8-мі роковини смерти Голови Проводу Українських Націоналістів, ПУН, сл. п. полк. Андрія Мельника буде відслужено молебень та відправлена Панахида на кладовищі „Бонвуа" в Люксембурґу, в середу 1-го листопада, про що повідомив тижневик „Українське Слово" з Парижу з 22 жовтня. Заупокійне Богослуження буде відправлене у цвинтарній церкві о 12 г. дня.

У виборах до федерального парляменту Канади кандидує кільканадцять українців

Оттава. — У цьогорічних виборах до канадійського парляменту, що відбудуться в понеділок 30 жовтня ц.р., кандидує крім Михайла Старчевського-Стара також багато українців із різних канадійських партій — Ліберальної, Проґресивно-Консервативної, Соціяльного Кредиту, НДП, як теж незалежні. Згідно з повідомленням „Гомону України" з 21 жовтня в окремих округах кандидують такі канадійські українці, або ж особи, які є правдоподібно українцями:

В Онтаріо: Торонто, Гай Парк-Гамбер — Володимир Дікон (ліб.), Ст. Поле — Іван Білан (соц. кред.), Торонто-Лейкшор – Дм. Куп'як (проґ. конс.). В окрузі Ошава-Вітбі — Михайло Стар (проґ. конс.), Наєґра Фолс — Юрій Олесевич (соц. кред.), Судбури — Адам Боровіч (?) (проґ. конс.).

Манітоба: Брандон-Суріс — Ґері Білецький (?) (ліб.), Лісґар — Іван Буклащук (НДП), Портедж — Микола Манчур (НДП) і Петро Маснюк (проґ. конс.), Провінчер — Альф Чорній (НДП) і Марко Смеречанський (ліб.), Вінніпеґ-Північ — Сергій Радчук (ліб.).

Саскачеван: Мекензі — Іван Дацгук (соц. кред.) і С. Корчинський (проґ.конс.), Принц Альберт — Василь Березовський (НДП), Саскатун-Гумбольдт — Браян Замулінський (?) (незал.), Йорктон-Мельвіл — Стефанія Потоцька (ліб.).

Альберта: Атабаска — Петро Опришко (НДП) і Павло Євчук (проґ. конс.), Калґари-Північ — Іван Ясінчук (?) (нез.) і Б. Піщак (НДП), Калґари-Південь — Дж. Янчуля (НДП), Едмонтон-Центр — Ст. Папроський (проґ. конс.), Б. Щепанович (ліб.), Едмонтон-Схід — А. Пашаль (?) (НДП), Микола Сеник – (соц. кред.) і Василь Скорейко (проґ. конс.). Едмонтон-Страткона – Василь Пелех (соц. кред.), Пембіна — Н. Вівчар (соц. кред.), Піс Рівер — Михайло Жук (нез.), Рокі Мавнтейн – А. Сулятицький (ліб.), Веґревіл — Д. Мазанковський (проґ. конс.) і В. Мошанський (ліб).

Брітіш Колюмбія: Бирнабі-Річмонд-Дельта — К. Новаковський (НДП), Ванкувер-Центр — Данило Федорук (нез.), Н. Замбусь (соц. кред.), Ванкувер-Схід — Івана Балан (проґ. конс.), Ванкувер-Кінґсвей – Е. Боднарчук (ліб.),

В УКРАЇНІ ЗАСУДИЛИ ВАСИЛЯ СТУСА І МИХАЙЛА ОСАДЧОГО

Балтімор (Українська Інформаційна Служба „Смолоскип"). — З України наспіла вістка, що у вересні 1972 р. засуджено в Києві поета Василя Стуса за статтею 187-1 Кримінального Кодексу УССР („Поширювання завідомо неправдивих вигадок, що порочать радянський державний і суспільний лад") на 3 роки ув'язнення і 5 років заслання. Приблизно в тому самому часі засуджено у Львові письменника Михайла Осадчого на 7 років ув'язнення і 5 років заслання. Його судили за статтею 62 КК УССР („Антирадянська агітація і пропаганда").

Поет і літературний критик Василь Стус народився в 1938 році на Вінниччині. За професією – педагог. Почав друкуватися в 1963 р. в київських журналах і газетах. В 1965 р. працював аспірантом в Інституті Літератури АН УССР. Писав листи в різні установи УССР в обороні репресованих і арештованих. В листопаді 1970 р. виступив зі словом на похоронах Алли Горської. Збірка віршів В. Стуса „Зимові дерева" появилися в Брюсселі у Видавництві „Література і мистецтво".

Письменник Михайло Осадчий народився в 1938 р. на Сумщині. Закінчив факультет журналістики Львівського університету, де згодом працював викладачем. Вперше був засуджений в 1966 р. на два роки ув'язнення. В 1968 р. повернувся з Мордовії до Львова. Автор збірки „Місячне поле", яка після появи в 1965 р. у В-ві „Каменяр" була зразу знищена. У Видавництві „Смолоскип" появився в 1971 р. автобіографічний нарис „Більмо", авторство якого приписують М. Осадчому. На суді, який відбувався у Львові, слідчим органам не вдалося доказати Осадчому авторство цього твору, чи його розповсюдження в самвидаві, тому його суджено за вірші, які мали мати „антисовєтський" характер і які мали бути знайдені у помешканні письменника в часі арешту. День після винесення вироку М. Осадчому, 19 квітня 1966 р. народився у Осадчих син — Тарас, а напередодні другого суду, приблизно місяць перед винесенням другого вироку — народилася — дочка.

Згідно з одержаними з України вістками всі суди в 1972 р. відбувалися закрито і на них в більшості випадків не допускали навіть найближчу родину. Всі засуджені до жовтня 1972 року мали перебувати ще в Україні. З заарештованих в січні і навесну 1972 року ще не засуджені, через брак доказу вини — Вячеслав Чорновіл, Євген Сверстюк, Іван Світличний і його сестра Надія, які ще й дальше протизаконно перебувають у слідчому ув'язненні.

21 вересня 1972 року була звільнена з 25-річного ув'язнення Катерина Зарицька-Сорока. Після звільнення вона повернулася до Львова.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

СВЯТО 1-го ЛИСТОПАДА І 30-ЛІТНІЙ ЮВІЛЕЙ УПА В ПАССЕЙКУ

Український Конгресовий Комітет Америки, Відділ Пассейк - Кліфтон відзначить у неділю 5 листопада ц. р. в Українській Централі при 240 Говн Евеню історичні роковини: 54-ту Річницю Листопадового Зриву і 30-ліття УПА. Святкування попередять Богослужби за український нарід і поляглих воїнів за його волю в українських церквах Пассейку і Кліфтону. Академія почнеться о год 6-ій вечора з святочною промовою ред. Володимира Мазура. У програмі виступ місцевих бандуристів Укр. Нар. Дому під управою Марусі Фесьо. Рецитацію виконає Іван Цьолка. Місцевий Комітет за Патріярхальний Устрій Католицької Церкви запрошує все громадянство до численної участи.

Вступ на це Свято — добровільні датки.

РОКОВИНИ ПОМІСНОСТИ УКЦ В ДЖЕРЗІ СИТІ

У річниці IV і V Соборів Укр. Кат. Церкви та 80-ліття уродин Кардинала Йосифа Сліпого відбудеться в неділю 29 жовтня ц. р., у Джерзі Ситі в Українському Нар. Домі 32 Фліт улиця, о год. 3-ій по полудні святочна Академія. Доповідь виголосить д-р Р. Осінчук з Ню Йорку.

ПРОДОВЖЕНА ВИСТАВКА ТВОРІВ НИКИФОРА

Влаштована в Ню Йорку, в домівці Об'єднання Мистців Українців в Америці виставка творів Никифора з Криниці продовжена на один тиждень — до 29 жовтня. На виставці експоновані твори з колекції Вадима Лесича, автора монографії про цього всесвітньовідомого лемківського мистця - самоука. Колекція найкращого нашого никифорознавця складається з найкращих поза поза музейними збірками творів цього мистця. Виставка відкрита у п'ятниці від год. 6 до 8 вечора, в суботи й неділі від год. 1-ої до 8-ої вечора.

Віра Ке виступить у Ню Йорку

Віра Ке

Ню Йорк. — У суботу 28-го жовтня тут в Українському Інституті Америки о год. 4-ій по полудні відбудеться „Вечір погідного гумору і веселого настрою" Віри Ке, редакторки „Кутка для жінок" в газеті „Новий Шлях". Це її перший виступ на терені Ню Йорку. Як журналістка Віра Ке дебютувала в Австрії — заснуванням гумористично-сатиричного журналу „Проти шерсти", дописуючи до нього вірші, сатири, гуморески й фейлетони. В Канаді вона влаштовувала вечори сатири й гумору і, використовуючи матеріяли з журналу „Проти шерсти", писала куплети, пісні і скечі. Сьогодні дописує до журналу „Жіночий Світ", займаючи там куток п. н. „Цікава всячина". Під час зустрічі з Вірою Ке гості матимуть змогу ставити письмові запитання: „Листи до Віри Ке", на які вона таки на цьому вечорі даватиме відповідь. У мистецькій програмі цього вечора виступлять, крім пані Ке, ред. Любов Коленська, арт. Іванна Кононів, піяністка Ірина Пелех, секстет пластунок: Віра Семушак, Марта Бурачок, Маруся Дармограй, Орися Дмитрик, і Тереса Когут. Програмою проводитиме пані Ольга Соневицька.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issue combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Мова про мир

Хоча ані з Вашингтону, ані з столиці Південного В'єтнаму Сайгону нема ніякої офіційної чи напівофіційної вістки про хід і вислід довгої серії нарад, що їх асистент президента Ніксона Генрі Кіссінджер провів з проводирями Північного В'єтнаму у Парижі, ані теж про наради, що він їх проводив протягом 5 днів минулого тижня у Сайгоні, — всі познаки вказують, що у тих нарадах дійшло вже до засадничого порозуміння між Вашингтоном і Ганоєм. Це порозуміння стосується проголошення воєнного перемир'я не тільки у В'єтнамі, але й на терені сусідніх Ляосу й Камбоджі, як також політичної майбутности цих трьох країн Індо - Китаю. Воно могло було давно вже здійснитись, якби не впертість комуністів, які наполягали на умови, рівнозначні з капітуляцією Америки. В останніх тижнях в'єтнамські комуністи очевидячки поступились: з інтерв'ю прем'єра Північного В'єтнаму, даного американському тижневикові „Нюзвік", виходить ясно, що в'єтнамські комуністи погоджуються на проголошення спершу воєнного перемир'я, після якого має прийти встановлення у Південному В'єтнамі тимчасової влади з участю в ній також комуністів, водночас із негайним звільненням всіх американських воєннополонених, після чого мали б відбутися контрольовані вибори у Південному В'єтнамі, які виявили б волю тамошнього народу.

Таким чином був би збережений принцип, що його давно проголосив Ніксон: що він хоче, щоб майбутня доля тієї країни була вирішена згідно з волею народу. Йдеться про те, щоб забезпечитись проти загрози, що комуністи використають також у цьому випадку свою частинну участь у правлінні для підривної роботи й повного заволодіння Південним В'єтнамом. Понадмільйонова армія Південного В'єтнаму, як теж обіцянка Північному В'єтнамові, що ЗСА допоможуть відбудувати його, були б поруч із нез'ясованою ще міжнародною ґарантією — запорукою збереження волі і дійсної невтральности в усіх трьох країнах Індо - Китаю.

На шляху до тієї цілі — читаємо — стоять ще поважні трудноші. Тому переговори будуть продовжуватись. Якщо скоро закінчилась би кривава В'єтнамська війна — то це була б благодать для в'єтнамського народу, Америки і всього світу.

Як за сталінських часів

Здійснюваний московським КҐБ терор в Україні не припиняється. Після важких вироків на Юрія Шухевича, Данила Шумука, Івана Геля, Ірину Стасів - Калинець і багатьох інших прийшла черга на літературознавців і поетів — Василя Стуса, автора збірки „Зимові дерева" та Михайла Осадчого, автора дисертації про Остапа Вишню і приписуваного йому здогадно автобіографічного есею „Більмо". Першого з них засуджено на три роки ув'язнення і п'ять років заслання, а другого, що вже був засуджений у 1966 на два роки і відбув повністю свій вирок у каґебівських таборах суворого режиму, на сім років ув'язнення і 5 років заслання. Свої важкі вироки обидва одержали не за збройні виступи чи антидержавні виступи, а за „поширювання вигадок, що ... порочать радянський лад".

Посилений терор КҐБ можна прирівняти хіба тільки до біснування сталінських енкаведистів у 1930-их роках. І правдиво у повідомленнях з України стверджується, що „такого лихоліття, такого розгулу каґебістів не було від сталінських часів". Як і колись, сучасний терор не обмежується тільки судами, вироками — ув'язненням і засланням. І засуджені та незасуджені в'язні зазнають у тюрмах КҐБ важких знущань і катувань. Засудженого на дев'ять років історика і публіциста Валентина Мороза важко поранили нацьковані на нього каґебістами кримінальні злочинці. Побиття і катування у відношенні до в'язнів застосовують каґебісти і совєтські слідчі судді також супроти заарештованих, щоб добитися від них покаянь й обтяження інших в'язнів. Спеціялізуються в цьому деякі відомі із прізвищ офіцери КҐБ, як, наприклад, майор Климентій Гальський, що був „інспіратором" базованих на фальшивих свідченнях судів над Юрієм Шухевичем.

Водночас із цим Україною прокочується хвиля поліційних трусів, арештів, репресій — усе з метою застрашити свідомих національно українців, зокрема молодь, і виявити джерела і поширювачів самвидавних публікацій, зокрема „Українського Вісника".

Як і передбачав колись Валентин Мороз, посилений терор КҐБ не досягає своєї мети. Засуджені зникають у тюрмах і концтаборах, але в Україні залишаються їх послідовники. Поширюване ними вільне слово проламлює тюремні мури і всі кордони, що відділяють Україну від світу.

М. Сосновський

КІНЦЕВА СТАДІЯ ВИБОРЧОЇ КАМПАНІЇ В ЗСА

До 7 листопада, тобто до дня виборів в ЗСА, залишилося вже небагато часу. За найновішими даними опитувальних аґенцій (Ґаллуп, Гарріс, Янкелевіч) президент Ніксон далі зберігає перевагу, маючи за собою біля 60 відс. виборців, в той час, коли за Джорджа МекҐоверна висловилося тільки 34 відс. всіх опитуваних. Всього 6 відс. не висловили своєї думки. Все таки запевняти вже сьогодні про неминучу виграну президента Н і к с она було б ще передчасно, — твердить Алберт Г. Кантріл, відомий спеціяліст в опитуваннях, колишній дорадник президента Джонсона. За словами Кантріла, МекҐоверн все це має можливість перебороти перевагу Ніксона, якщо йому пощастить привернути до себе симпатії серед його власної Демократичної партії. Приклад з кампанії 1968 року підтверджує таку можливість, бо тоді також в опитуванні Ніксон вів перед у відношенні 44 відс. до 29 відс. у контесті з Гомфрі. У виборах 1968 року Ніксонові пощастило здобути перемогу дуже незначною більшістю голосів.

Очевидно, тепер позиція президента Ніксона багато краща, а виборча кампанія, яку веде МекҐоверн, має такі серйозні недоліки, що Ніксон може здобути перемогу у справді масовому засягу.

Особливості цьогорічної виборчої кампанії

Не зважаючи на всі декларації та заяви обох партій, досі виборча кампанія не набрала характеру загальнонаціональної дискусії на тему засадничих проблем американської зовнішньої і внутрішньої політики. Окремі кандидати чи уповноважені ними речники окремих партій висловлюються про ті чи інші справи, але дискусія не розвинулася. Причина цього в тому, що, як правильно відзначають демократичні опоненти президента Ніксона, він не бере безпосередньої участи у виборчій кампанії, повністю ігноруючи свого суперника МекҐоверна, який фактично не має з ким дискутувати і мусить обмежуватися власними заявами, до яких таке чи інше становище займають окремі речники Республіканської партії, властне члени Уряду. Навіть велика програмова промова МекҐоверна на тему війни у В'єтнамі минулого тижня не викликала серйозної реакції збоку республіканського Уряду, не враховуючи посередніх натяків, мовляв, ціла політична концепція МекҐоверна не йде по лінії американського національного інтересу. А ця промова мала бути межовою у кампанії МекҐоверна і мала стимулювати зворот публічної опінії в його сторону. Цього досі, як знаємо, не сталося.

Не приходиться дивуватися, що такий брак реакції дуже турбує МекҐоверна, який у своїх останніх зустрічах з представниками преси дав вислів своєму незадоволенню, і навіть у якійсь мірі вперше гостро напав на пресу, мовляв, вона присвячує увагу не проблемам, а сенсаційним випадкам. Передумавши справу, МекҐоверн перепросив пресу, але факт очевидного затривоження неуспіхом у всій дотеперішній кампанії залишається фактом.

Засадничо, сенатор МекҐоверн і його пляновики задумували провести цілу кампанію, зосереджуючися на питанні в'єтнамської війни, економіці країни, корупції республіканської адміністрації і на політичних скандалах в загальному. Всі ці аспекти постійно повторюються у виступах МекҐоверна і кандидата на віце-президента Шрайвера, але це не приносить демократам сподіваних результатів. Найбільшою загадкою для демократичного проводу є те, що американський загал не реаґує на зазначені справи у такій мірі і в такій формі, як це вони уявляли. Мало того, окремі проблеми, на яких МекҐоверн хотів сперти свою кампанію, взагалі залишаються поза колом заінтересування пересічного американського виборця. Це стосується у першій мірі закидів щодо корупції республіканської адміністрації.

Політичні скандали

У всій дотеперішній виборчій кампанії питання політичних скандалів чи не найголосніше і чи не найбільше розреклямоване. У цьому перед ведуть такі щоденники як „Ню Йорк Таймс" та „В а ш и н ґтон Пост", які спеціяльно слідкують за всякими випадками, що їх можна підтягнути до позему політичного скандалу, і присвячують тим випадкам багато місця на своїх сторінках. Це, очевидно, передруковують інші газети, і у висліді читач має враження, що справді ціла республіканська адміністрація скорумпована і що не такі чи інші питання внутрішньої й зовнішньої політики мають якусь вагу, а питання такого чи іншого скандалу.

Кажуть, що не буває диму без вогню. Цю народну мудрість можна з успіхом застосувати і при розгляді питання політичних скандалів в ЗСА. Навіть самі республіканці не заперечують роблених в їх сторону закидів, і є поза всяким сумнівом той факт, що республіканські партійні чинники поробили чимало таких потягнень у відношенні до свого суперника — Демократичної партії, які мають виразно кримінальний характер. Це стосується цілої афери систематичного шпигування за діяльність керівництва Демократичної партії, фінансування такого шпигунства, а далі диспонування величезними фінансовими засобами, зібраними на виборчу кампанію.

Що ця справа переступила межі звичайної в таких випадках міжгрупової боротьби, про це засвідчує той факт, що судові слідчі чинники визнали конечним передати цілу справу на розгляд і вирішення суду. В цілу аферу включене значне число відомих достойників Республіканської партії, які в більшій чи меншій мірі мали відношення до Білого Дому. Очевидно, розміри цієї афери не будуть розкриті напередодні виборів. Вони стануть повністю ясні, коли почнеться слідство.

Не меншим скандалом є справа продажу пшениці до СССР. Не зважаючи на всі заяви Уряду, фактом є, що двоє головних учасників переговорів у Москві в справі продажу пшениці покинули свою працю в Уряді і перейшли на працю до компаній, які зайнялися закупом пшениці від фармерів і перепродажем її до СССР.

Знаючи про умови договору, ці компанії закупили у фармерів пшеницю по відносно низькій ціні і перепродують її СССР по встановленій договором ціні, одночасно дістаючи коштом американського платника податків субсидії на покриття різниці. Як відомо, цю пшеницю можна було купити у фармерів по значно вищій ціні і дістати вищу ціну від совєтського уряду, внаслідок чого фармери не мали б втрат, а платники податків додаткових витрат на субсидії.

Ще інший скандал виявився на відтинку субсидійованого будівництва житлових домів для осіб і родин з невисокою заробітною платнею. Державна аґенція, яка ґарантує сплачування морґеджів фінансовим інституціям, має тепер втрати, які перейшли суму більйона долярів, бо мусить сплачувати ґарантовану заборгованість банкам, які давали позики будівельним контракторам. Дослідження виявили, що великі будівельні компанії на тих трансакціях мають мільйонові прибутки, не платячи податків і не сплачуючи боргів. Все це сталося коштом платників податків. Немає сумніву, що дальше слідство у цій справі виявить ще багато інших фактів, які не будуть добре свідчити про державну адміністрацію.

У своїй промові через радіо 15 жовтня президент Ніксон багато говорив про боротьбу зі злочинністю, кажучи, що його Уряд „припинив хвилю злочинности та анархії". З цим, безперечно, можна погодитися, порівнюючи стан у ЗСА в половині 60-их років і сьогодні. Все таки згадані вище деякі політичні скандали, з якими пов'язані республіканці, виявляють, що питання очищення атмосфери в ЗСА від забруднення не тільки газами авт та заводів, але й у сенсі моральному — все ще дуже складне. Треба привітати заяву президента Ніксона, що він докладе всіх зусиль, щоб „стримати ерозію моралі в американському житті", і що „Уряд ніколи не сміє помилково приймати свавілля за свободу, аморальність за толеранцію, терпимість за доброзичливість, слабість за співчуття".

(Закінчення на стор. 3-ій)

П. Феденко

ЛІТЕРАТУРА І ТИРАНІЯ

Мюнхен. — Історія дає багато прикладів, як деспотичні режими намагалися підкорити собі поетичну творчість. Ім'я римського письменника Кремуція Корда, що жив за влади імператора Тиберія в першому віці нашої ери, з пошаною згадував український історик Микола Костомаров.

Кремуцій Корд відмовився писати прихильно про абсолютну владу римських імператорів, був заарештований і помер з голоду в неволі. Але не всі письменники були такі сильні характером, щоб видержати натиск деспотичного режиму. Сам великий римський поет Горацій, сучасник засновника монархії в Римі Октавіяна Авґуста, пішов на службу новому режимові і своєю поезією поміг зміцнити деспотизм. А замолоду Горацій був у республіканській армії, що під проводом Брута і Кассія билася за вільний лад у Римській державі.

В історії Росії відома недоля поета Пушкіна (1799-1837), що у своїх ранніх поезіях виявляв ненависть до самодержавного р е ж иму. Наприклад, про царя Миколу Першого (1825-1855) Пушкін писав:

Самовластительный злодей!
Тебя, твой род
я ненавижу.
Твою погибель,
смерть детей
Я с злобной радостью
увижу...

Але минали роки, і Пушкін у своїх поезіях почав прославляти того царя, що звелів вішати і гноїти в сибірській каторзі найближчих і найдорожчих Пушкінові людей. Пушкін віддав свій талант на зміцнення і поширення Російської імперії. Він виступив проти польських патріотів, які почали повстання за відновлення незалежної Польщі в 1830-1831 рр. Він писав:

Кто устоит в неравном
споре:
Кичливый лях иль
верный росс?
Славянские ручьи ль
сольются в русском
море,
Оно ль иссякнет?
Вот вопрос!

Однак, і ці поезії не вберегли Пушкіна від самоволі цензури, яка все шукала в його творах думок „неблагонадійних".

Зазнав цього лиха і наш земляк Микола Гоголь, що здобув собі славу в російській літературі. На відміну від Пушкіна, що замолоду був республіканцем, Гоголь усе своє життя ідеалізував режим монархії і вважав кріпацтво за суспільний устрій, даний від Бога. Але й Гоголя російська цензура не щадила. Про це він не раз писав у своїх листах.

1841 року Гоголь подав на цензуру свою знамениту повість „Мертві душі". Там він описав шахрая на ім'я Чичиков, який хотів збагатитися дуже простим способом: він купував у поміщиків імена їхніх мертвих кріпаків, які ще не були викреслені і в податкових установах числилися як живі. Чичиков, купуючи ці „мертві душі", давав їх у заставу в державний банк і за мертвих одержував гроші як за живих...

Як же зустріла цензура Гоголеву повість? В листі з 7 січня 1842 р. Гоголь пише, що цензор, почувши назву повісти „Мертві душі", вигукнув: „Ні, цього я ніколи не дозволю; душа — безсмертна; мертвої душі не може бути; автор виступає проти безсмертя".

Далі цензор зробив закид авторові, що він проти кріпацтва, а, відомо, панщина і кріпацтво були основами самодержавного режиму.

Цензори звернули увагу на те, що купівля мертвих душ, описана в повісті Гоголя, — карний злочин. Один цензор казав, що читачі цієї повісти візьмуть Чичикова за приклад і купуватимуть мертві душі... Один цензор був розгніваний низькою ціною, яку Чичиков платив поміщикам за „мертві душі" — всього 2 карбованці з половиною. „Хоч то тільки саме ім'я, написане на папері, а все ж то ім'я душі, людська душа, вона жила"...

Гоголь у своєму листі писав, що заборона „Мертвих душ" може вирвати у нього „останній кусок хліба", бо він сім років писав свою повість, відмовляючи собі все.

З великими труднощами цензура дозволила друкувати „Мертві душі", але заборонила одне місце в повісті — „Оповідання про капітана Копєйкіна".

Що робити? В листі з 10 квітня 1842 р. Гоголь писав, що оповідання про Копєйкіна — одне з найкращих місць у „Мертвих душах". І автор рішився переробити своє оповідання, щоб догодити цензурі...

Цими днями в тижневику „Ді Цайт" (Гамбурґ) надруковано статтю румунського письменника Гома. Він описує цензуру, що гнобить румунську літературу. Щоб уникнути перешкод і побачити свою працю надрукованою, румунські автори провадять „самоцензуру". Вони самі викидають із своїх творів усе, що може викликати невдоволення цензорів. Гома пише, що ця система робить літературу мертвою. А що ж казати про цензуру в Україні?

Між іншим, румунська комуністична цензура зайшла так далеко, що заборонила виставляти в театрах комедію Гоголя „Ревізор", в якій він описав хабарництво і всякі незаконні діла чиновників царського режиму. Цю комедію Гоголь написав 1835 року.

„Ревізор" викликав гострі протести російської цензури і царські чиновники також обурилися на цю комедію. Сам цар Микола І, що був на першій виставі „Ревізора", сказав: „Усім дісталося, а найбільше мені". Однак, цей самодержець мав досить розуму, бо не заборонив виставляти комедію „Ревізор" у своїй державі.

Румунські комуністичні чиновники побачили в комедії Гоголя свої портрети і заборонили „Ревізора". Критикам цієї комедії — сучасникам Гоголя письменник відповідав: „На дзеркало не слід нарікати, коли пика крива"...

В „людовій" Польщі під опікою Москви цензура контролює не тільки сучасних польських письменників, але й польських авторів, що писали в XIX віці. Такі поети як Адам Міцкевич, Норвід і багато інших писали про царську Росію - гнобительку Польщі не ласкавими словами. Теперішні „червоні царі" в Москві приймають гнівну поезію Міцкевича на свій рахунок. Тому в Польщі заборонено показувати в театрі містерію Міцкевича „Дзяди", в якій представлено поневолення Польщі урядом царської Росії. Згідно з „партійною наукою" Росія завжди була доброю сусідкою для Польщі...

Ф. Лукіянович

АВТЕНТИЧНІСТЬ МОНИ ЛІЗИ

З легкою накидкою на голові і з схрещеними під грудьми руками портрет дружини Зенобія дель Джіокондо із Неаполю уважають за найславніший у світі. До її усміху століттями приглядаються люди і по-різному його пояснюють.

Щоб викликати отой загадковий усміх на устах Джіоконди, або Мони Лізи, засмученої смертю дитини, Леонардо да Вінчі (1452-1519) приґравав їй на інструменті. Намалював він цей портрет розміром 30 на 20 цалів олійними фарбами десь у 1503-1507 році. Оригінал висить в Люврському музеї в Парижі.

Чи справді це ориґінал?

ІНШІ ДВА ПОРТРЕТИ

„Я не кажу, що твір, який є у Люврі, не є ориґіналом, але твержу, що образ Мони Лізи, що висить на моїй стіні, належить пензлеві да Вінчі. Я не з тих людей, що вішають фальсифікати або імітації на стінах свого дому, — заявив лорд Бравнлов в інтерв'ю з кореспондентом лондонського „Таймсу".

На підтвердження своєї заяви Переґрін Френсіс Аделберт Каст, шостий барон, лорд Бравнлов запропонував виставити свій образ на величному фестивалі, що відбудеться у Лондоні з нагоди приступлення Британії до Спільного Европейського Ринку. Твір цей, намальований на дереві, переховується в його замку, в Ґрентгемі, в Англії.

Генрі Пуліцер — британець, знавець і одночасно торгівець мистецькими творами для реклями чи для сенсації погодився виставити на тому ж самому фестивалі образ Мони Лізи, якого є власником. Пуліцер твердить, що цей його твір також намалював да Вінчі.

ДЕ ПРАВДА?

З огляду на такі пропозиції власників образів Мони Лізи да Вінчі, організаторам фестивалю у Лондоні не залишалось нічого іншого, як звернутися до Лювру із проханням виставити їхню Мону Лізу. Відповідь цього славного музею звучала: „Мерсі б'єн", що фактично означала: дякуємо, ні.

Отож, дотепер вплинули три зголошення на автентичність Мони Лізи да Вінчі. Перед веде Лювр, далі йде лорд Бравнлов, а за ним Г. Пуліцер. Дальші зголошення — приймаються.

Як пояснити це? Ось відповідь одного знавця мистецтва, вміщена у лондонському „Таймсі": „Можливо, хоч мало правдоподібно, що да Вінчі намалював не один образ Мони Лізи, дармашо відомі дотепер записи вказують тільки на один образ".

Де правда?

Омелян Пріцак

ТЕПЕРІШНІЙ СТАН УКРАЇНСЬКИХ СТУДІЙ

(3)

Роки 1944 - 1945 принесли ліквідацію всіх цих трьох центрів і їх бібліотеки та інше майно дісталися в руки большевиків. Здавалося, що відтепер буде існувати тільки контрольована большевиками українська наука.

Але в роках 1944-1945 сотки тисяч українців-збігців появилися в Німеччині, що, як це було і в інших східньоевропейських народів, не могли або не хотіли залишатись під большевицьким режимом. Серед них був новий тип утікача, який замість коштовностей та грошей-девіз брав з собою рукописи, рештки своїх збірок, книжок і документів.

1945-1950 роки — це специфічний, героїчний період української науки. Названі збігці, знайшовши прибіжище в таборах ДП, відразу почали творити школи, літературні організації, пресу і т. п. В той час було в Німеччині (з Австрією) 29 українських гімназій, 80 народних шкіл, 8 фахових середніх шкіл, понад 300 фахових курсів та 5 високих шкіл університетського типу.

Центром української культури в рр. 1945-1950 став Мюнхен, в околицях якого було найбільше скупчення таборів ДП. Там виходило 74 українських газети і журнали.

Відновив свою працю Український Вільний Університет на базі злиття УВУ в Празі з УНІ в Берліні. В таборових обставинах відновили свою активність наукові інституції, ВУАН (1945), що репрезентував к о л и ш н іх співробітників київської УАН і НТШ (1947), де у проводі стали дійсні члени НТШ у Львові.

Корейська війна навіяла до таборів ДП страх, що большевики можуть наступити на Західню Німеччину і втікачі можуть знову опинитись під ненависною їм владою. Почалося масове переселення, втеча з Европи. Кожен виїжджав туди, куди траплялась нагода. Найбільше втікачів попало на американський континент, до ЗСА та Канади. З тисячами переселенців попали на американський континент науковці. Це було нове явище, бо досі еміґрація до нового континенту була в основному заробітчанська.

Правда, починаючи з 1920-их років у поодиноких випадках потомки заробітчан-еміґрантів ставали професорами в системі американських та канадійських коледжів та університетів, але це було виїмкове явище; крім того вони звичайно працювали в точних науках.

Єдиною вищою українською школою на американському континенті була Колеґія св. Василія в Стемфорді, Конн., заснована в 1939 р. Але її основна ціль була практична: дбати за виховання майбутніх священиків.

На европейському континенті залишились тільки УВУ в Мюнхені та НТШ, що в 1952 р. перенеслось до Сарселю під Парижем.

У 1949 р. Чин св. Василія Великого відновив у Римі наукову роботу, а 1963 р. після приїзду із з а с л ання львівський А р х и є пископ Кардинал Йосиф Сліпий відновив Львівську Духовну Академію (під назвою Українського Католицького Університету) із Українським Богословським Товариством, що існувало у Львові в рр. 1923 - 1939.

У зв'язку з тим, що більшість українських вчених переїхала до обох Америк, а то й до Австралії, обидва наукові товариства, ВУАН та НТШ, змінили свою структуру. Із одного наукового товариства з одним постійним осідком вони перетворились на федерацію (НТШ) або конференцію (ВУАН) місцевих відносних наукових товариств.

Подавши цей нарис розвитку української науки (у гуманістичних д и с ц и плінах), перейду до о ц і н ки вкладу української еміґраційної науки.

III

Найбільшою заслугою вчених-еміґрантів було врятування ідеї української науки та перенесення збережених ними здобутків української науки на американсь к и й континент. Тут треба підкреслити, що таким чином ціла низка заборонених або недопущених до друку творів була врятована для всесвітньої науки, не раз ціною фізичної жертви оцих утікачів.

Але разом з тим треба назвати основні неґативні прикмети, які не дали можливостей нормального росту для еміґраційної науки. Крім поодиноких випадків, головно серед молодших віком, еміґрантські вчені не могли розстатися із в ч о р ашнім. Приїхавши до Америки без знання англійської мови та специфічних американських обставин, вони воліли піти на фізичну працю, як здобувати новий інтелектуальний досвід. Ставши емеритами, вони, розпоряджаючи вільним часом, перебрали в свої руки збереження українських наукових традицій. При тому як борці за романтичне „неможливе", тобто як політичні еміґранти, вони, щоб не втратити цілі свого існування, з а т р а тили оцінку реального світу. Їхньою прикметою є цілковита диспропорція поміж реальними можливостями і науковими плянами.

Наукові Товариства і далі охоплювали всі д і л я нки знання, хоч еміґрантські учені в ділянці стислих наук не мали до свого розпорядження наукових апаратів для розвитку науки.

Розбиття вчених, що — залежно від місця праці — опинилися в різних місцевостях, не давало можливости концентрації, як теж селекції. У систему клітин наукових товариств потрапляли часто припадкові люди, без відповідних к в а л іфікацій, силою їх прив'язання до українських традицій.

Науковці, що в першу чергу дивилися на себе як на політичних еміґрантів, внесли до наукових установ політиканство. Вони не могли допустити до проводу молодих учених, що не мали таких заслуг перед нацією, як вони, а також прийняти нових наукових концепцій. Це стосується спеціяльно до історії України, де політичні догми і наукові схеми перемішалися.

Жадне з еміґрантських наукових товариств не зуміло здобути собі фінансової бази. Еміґрантські наукові установи не змогли об'єднатися для реалізації спільних плянів при мінімальних ресурсах. Замість одної центральної бібліотеки та одного наукового музею, постали їх десятки, усі нефахово ведені.

Хоч в ЗСА та Канаді в наукових бібліотеках працюють десятки бібліотекарів, не можна було наладнати бібліографічної р о б о ти, яка реєструвала б книжкові появи на еміґрації.

Не створено інституції, яка займалася б вихованням наукового доросту в ділянках українознавства.

(Далі буде)

НАГЛА І НЕВІДКЛАДНА СПРАВА — УКРАЇНСЬКІ СТУДІЇ В ГАРВАРДІ! НА ВСТАНОВЛЕННЯ ТРЬОХ КАТЕДР ПОТРІБНО $1,800,000.00; ДОСІ ВПЛИНУЛО — $1,288,530.65; ДО КІНЦЯ ЦЬОГО РОКУ ЩЕ ТРЕБА ЗІБРАТИ $511,469.35

ЯПОНСЬКА ПРЕСА ІНФОРМУЄ, що члени почету японського прем'єра Какуї Танаки під час його останньої конференції з президентом Ніксоном на Гаваях, були мило здивовані, ствердивши, що більшість робітників, зайнятих при роботах на тому острові це потомки японських поселенців та що вони користуються бульдозерами й іншими важкими машинами — японської продукції.

БУДОВА ХМАРОСЯГУ УНС ПОСТУПАЄ ВПЕРЕД...

(Закінчення з 1-ої стор.)

теристику праці керованого ним рекордового відділу УНСоюзу, В. Сохан ще згадав про його працю у Статутовій та Номінаційній комісіях під час XI Конґресу Українців Америки, які причинилися до консолідації майже всіх організацій в рямцях УККА та до вибору в керівні органи УККА більшого як досі числа представників молоді. Вкінці В. Сохан повідомив, що він був обраний другим віце - президентом Конґресу Братських Організацій стейту Ню Джерзі, та що він бере активну участь в кампанії за перевибір президента Ніксона.

Гол. предсідник Й. Лисогір, відкриваючи дискусію над звітом п. В. Сохана, висловив йому окреме признання і подяку за прикладне ведення рекордового відділу та, зокрема, за його повну посвяти працю з рамени УНСоюзу під час XI Конґресу Українців Америки.

ЗВІТ ПРОФ. І. ТЕЛЮКА

Заступник головного предсідника проф. Іван Телюк звітував насамперед про свою участь в організаційній праці, що включала його поїздки на організаційні збори і наради в Детройті, Клівленді, Гартфорді та інших місцевостях. Був також особисто заанґажований в організаційній активності, здобувши в цьому році 13 нових членів. Брав активну участь в XI Конґресі Українців Америки, працюючи в двох комісіях, фінансовій та внутрішніх зв'язків. Попереднього дня взяв активну участь у влаштованих УНСоюзом імпрезах з нагоди 100-річчя Коледжу св. Петра в Джерзі Сити.

ЗВІТ СЕНАТОРА ПАВЛА ЮЗИКА

Заступник головного предсідника УНС на Канаду сенатор Павло Юзик приїхав на ці наради та святкування 100-річчя Коледжу св. Петра попереднього дня прямо з Алберти, де мав зустріч з колишнім прем'єром Канади і тепер кандидатом на члена парляменту Джоном Діфенбейкером і був мило заскочений, як цей державний муж згадав йому про прихильні для його кандидатури статті у „Свободі". Від попередніх нарад Екзекутиви брав участь в організаційних нарадах в Гемилтоні, репрезентував УНСоюз під час церемоніяльної зміни Президії Комітету Українців Канади та на ювілейному з'їзді УНО, відбув окремі наради Канадійського Представництва УНС та був у постійному зв'язку з організаторами і секретарями Відділів УНС в Канаді.

ЗВІТ ПАНІ МАРІЇ ДУШНИК

Заступниця головного предсідника пані Марія Душник звітувала насамперед про свою активну участь в осінній організаційній кампанії та про свої поїздки на організаційні збори в Балтіморі, Рочестері, Ровд Айленді та інших місцевостях, крім такої участи в нарадах в Ню Йорку. Назвала найбільш успішних організаторок та секретарок Відділів. Брала активну участь в XI. Конґресі Українців Америки та подбала, що на цьому Конґресі під час бенкету виступить губернатор Н. Рокефеллер. Брала участь у Республіканській конвенції і тепер активно заанґажована в передвиборчій кампанії. Мала в Білому Домі зустріч з дружиною президента Ніксона та пані Айзенгавер.

ЗВІТ ЙОСИПА ЛИСОГОРА

Головний предсідник Йосип Лисогір подав у своєму звіті загальну характеристику праці і стану УНСоюзу в усіх ділянках його активности. Організаційна активність все ще не є задовільна, хоча у вересні вже були замітні тенденції поліпшення організаційного стану. Осіння організаційна кампанія не була належно підготована. Повільність в організаційному розвитку відбивається на касових впливах з членських вкладок, що їх за дев'ять місяців у цьому році було на 28,000 долярів менше у порівнянні з попереднім роком. До цього причинилася також заборгованість кількох більших Відділів.

Видавництво своїми прибутками і видатками вдержується на минулорічному поземі.

„Союзівка" мала менше прибутків, але і менше видатків.

Будова хмаросягу для нових приміщень УНС і „Свободи" продовжується. До кінця жовтня буде завершене закладання стін і в листопаді вже почнеться закладання вікон. До кінця цього року будівля вже буде цілком закрита стінами і вікнами: Рівночасно продовжуються внутрішні інсталяції і передбачається, що в березні наступного року будинок буде переданий до вжитку. Збільшується також зацікавлення винаймом приміщень. Обмірковується різні можливості фінансування цієї будівлі, включно із запропонованим Контрольною Комісією УНС випуском членських бондів.

ЗВІТ РЕД. А. ДРАГАНА

Ред. Антін Драган поінформував Екзекутиву про переведені і продовжувані в „Свободі" та англомовному „Українському Тижневику" більші акції, до яких належить широка дебата у зв'язку з XI. Конґресом Українців Америки, протестаційні заходи у зв'язку з переслідуваннями в Україні, включно із припиненням оголошень туристичних поїздок в Україну, та теперішня інтенсивна акція збірки фондів на завершення Центру Українських Студій в Гарварді. Всі ці акції Екзекутива апробувала. Свій звіт закінчив ред. А. Драган загальною інформацією про дальші видавничі пляни та підготови до переносу до нових приміщень.

ДЕБАТИ І ЗАКІНЧЕННЯ НАРАД

Над усіми звітами, зокрема організаційним, відбулися дебати, у висліді яких схвалювано відповідні рішення. Цілоденні наради закінчено розглядом та схваленням ряду репрезентацій УНСоюзу.

НОВЕ ЧИСЛО „СЛОВА НА СТОРОЖІ"

Вінніпеґ (ОУПС). Заходами „Товариства Плекання Рідної Мови", основаного в Канаді в 1964 р., появилося дев'яте число річника „Слово на сторожі" з датою 1972 рік. Ціле число присвячене сл. п. проф. д-рові Іванові Огієнкові (Митрополитові Іларіонові) як „редакторові й видавцеві першого науково-популярного місячника „Рідна Мова" в рр. 1933 - 9. Крім присвяти ю життєпису сл. п. Митрополита в цьому випуску „Слова на сторожі" передруковано перше число „Рідної Мови з 1933 р. із статтями самого проф. І. Огієнка та його тодішніх співробітників д-ра А. Чайковського, Вол. Островського, Яр. Мандюкової та інших. Це число „Слова на сторожі" зредаґував проф. Яр. Рудницький, головний редактор журнала.

НАГОРОДИЛИ 14 СПОРТОВЦІВ

У Києві 12 жовтня відбулась роздача нагород - грамот і медалів від Верховної Ради УССР 14 спортовцям, які були тренерами або переможцями на Олімпійських змаганнях у Мюнхені. „Нагороджені щиро дякували комуністичній партії, президії Верховної Ради" і т. п.

Ділимося з Знайомими сумною вісткою з України, що дня 25-го серпня 1972 року по довгій і тяжкій недузі відійшов у Вічність на 67-му році життя наш Дорогий БРАТ і ШВАҐЕР

Інж. МИКОЛА ВИННИЦЬКИЙ

бувший довголітній в'язень совєтських концентраційних таборів.

Похоронений в Стрию, дня 27-го серпня 1972 року.

Сестра ІВАННА з мужем МИХАЙЛОМ ПОТОЧНЯК

Брат ЕВГЕН з Родиною в Україні

В ДРУГУ БЕЗМЕЖНО БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ

бл. п. о. каноніка д-ра ТЕОДОРА БОГАТЮКА

будуть відслужені

ЗАУПОКІЙНІ СВЯТІ ЛІТУРГІЇ

в днях 29 і 31 жовтня ц. р.

в КАТОЛИЦЬКИХ ЦЕРКВАХ в

НЮАРКУ, Н. Дж.
СИРАКЮЗАХ, Н. Й.
ЧИКАҐО, Ілл.
ОКОНОМОВОК, Виск.
ҐУБЕРТУС, Виск.
КВІБЕК, Канада

Про молитви за спокій душі Покійного просять

ДРУЖИНА, СИНИ, ДОЧКА НЕВІСТКИ, ЗЯТЬ і ВНУКИ

В ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ мого Дорогого і Незабутнього МУЖА

бл. п. ОЛЕКСІЯ ЧЕРНИКА

буде відправлена

СЛУЖБА БОЖА І ПАНАХИДА

в ЦЕРКВІ СВ. ІВАНА ХРЕСТИТЕЛЯ у ГАНТЕРІ, Н. Й.

в неділю, 29-го жовтня 1972 року

Родину і Знайомих прошу помолитися в той день за Спокій Його Душі.

Дружина ОЛЬГА ЧЕРНИК

В смутку ділимося з Родиною, Приятелями і Знайомими вісткою, що в суботу, 21-го жовтня 1972 року о год. 10:15 вечора, упокоїлась в Бозі, наша Найдорожча ДРУЖИНА, МАТИ, СЕСТРА і БАБУСЯ

бл. п. ІВАННА з КОНОВАЛЬЦІВ

ДОРОШ

народжена 1895 р. в Янові коло Львова, Україна, а останньо замешкала в Балтімор, Мд.

ПАНАХИДИ відбулися в понеділок і вівторок, 23-го і 24-го жовтня, ц. р. о год. 7-ій вечора в похоронному заведенні Гана.

ПОХОРОН відбудеться в середу, 25-го жовтня 1972 р. о год. 8:30 ранку до церкви св. Петра і Павла в Куртіс Бей, а відтак на український цвинтар св. Михайла в Балтімор, Мд.

Горем прибиті:
о. ЛЕВ — чоловік
ГАЛИНА — донька з мужем ПЕТРОМ і внуками — МАРУСЕЮ, ГАЛИНКОЮ і ЮРЧИКОМ
РОМАН — син з жінкою ДАРЄЮ і дітьми — СЯНЮ і РОМЧИКОМ
МАЛЬВІНА — сестра в Краю
Приятелі і Знайомі в Україні і в ЗСА

Замість квітів на могилу, прошу складати жертви на фонд „Церква в Потребі".

Президент Ніксон думає так як ВИ думаєте

Президент думає, що допомога для дійсно потребуючих людей є доброю — але не для тих, що є здібні працювати, а не хочуть. Тому то його пропонована реформа допомоги включає концепцію т. зв. „воркфер", після якої допомогові користи йдуть для тих, що законно є в потребі, тоді коли всі здібні до праці, мусять працювати.

Президент вважає, що поборювання злочинів не ведеться шляхом дозвільних ідей, але політикою простого розуму. В результаті, зріст злочинства зменшився до рівня з-перед десяти років, а наші міста та університети є спокійнішими як вони були в 1968 році.

Президент вважає, що масове перевоження дітей автобусами є *злим*. Він твердить, що якщо ми вложимо гроші в кожню місцеву школу, ми зможемо піднести *якість* виховання для всіх — а якість виховання — це „назва гри". Через добру освіту, люди можуть осягнути свої повні потенціяльні можливості в нашому суспільстві. І Президент підписав закон — т. зв. Акт Етнічної Спадщини — щоб наші діти могли вивчувати вклад всіх етнічних груп, що зробили нашу Націю могутньою.

Президент думає, що гострий підхід до наркотиків є найкращим підходом. Тому то він підписав угоду з 20-ма державами в цілі припинення торгівлі наркотиками, та ударив сильно по торгівцях наркотиками.

Президент думає, що боротьбу проти інфляції можна виграти, але уряд мусить уникати витрачування більше грошей як він має, і „інфляційна психологія" мусить бути зломана. Тому то він наложив 90-денне замороження платень та цін, впровадив гнучкі контролі та відмовився підписати багато коштовних законопроєктів, які ухвалив Конґрес.

Президент вважає, що поліпшення наших відносин з СССР і Китаєм є доброю ідеєю, коли ми рівночасно залишаємося мілітарно сильними. Тому то, шукаючи миру в світі, він подбав, щоб наша мілітарна сторожа в дома була в поготівлі.

Коли Ви маєте Президента, що думає майже як Ви думаєте, є льогічно, отже, щоб він залишився на своєму місці. Лиш з тої одної причини багато американців говорять, що ми потребуємо Президента Ніксона тепер більше як колинебудь передтим.

Президент Ніксон Тепер більш як колинебудь перед тим

Paid advertisement—published and paid for by the Finance Committee to Re-Elect the President, Maurice H. Stans, Chairman, C. Langhorne Washburn, Deputy Chairman, Paul Barrick, Treasurer, 1701 Pennsylvania Avenue, N.W., Washington, D.C.

Paid pol. adv. Платне пол. огол.

Клівленд готується до врочистих святкувань

Клівленд, Огайо. — Ділова підготова до святкувань Помісности Української Католицької Церкви й 80-ліття її Голови, Блаженнішого Верховного Архиєпископа Кир Йосифа VII-го ввійшла уже в кінцеву фазу.

У рамках Окружного Ділового Комітету цих святкувань, що його очолює д-р Тарас Антонович, працює п'ять комісій: програмова (д-р Я. Крив'як), фінансова (д-р З. Голубець, В. Ільчишин, д-р Ю. Оришкевич), мистецька (Микола Кавка, І. Кашубинська), публікаційна (мґр О. Хміляк, д-р В. Базарко, д-р М. Мичковський, С. Бура) й зовнішніх зв'язків (д-р Б. Футей). Водночас, Діловий Комітет веде підготову до привітання, запрошеного на ці святкування Владику-Ісповідника Кир Василя Величковського.

Клівлендські святкування почнуться у неділю 29-го жовтня ц. р., о год. 10-ій ранку Торжественними Святими Літургіями в намірені Помісности УКЦеркви, її Голови й українського народу, які будуть відправлені в Українських Католицьких Церквах Клівленду, Пармі й околиці. Того ж дня, в годині 5-ій по полудні, в концертовій залі „Парма Сеньйор Гай-Скул" при 6285 Вест 54-ій вулиці в Пармі, Огайо почнеться Ювілейна Академія-Концерт, що в його програмі виступлять: баритон Андрій Добрянський, Леся Лисак (мистецтво слова) й хор „Дніпро" під управою Є. Садовського. Святочну промову виголосить Преосвященіший Владика Кир Василь Величковський. Мґр Олена Лучишин-Хміляк доповідатиме англійською мовою.

Діловий Комітет повів теж заходи, щоб, протягом Ювілейного Року Їх Блаженства Кир Йосифа VII-го детальніше познайомлювати загал нашого мирянства із обрядом та правами нашої Помісної Церкви, присвячуючи цій тематиці інформативні доповіді авторитетних у цій ділянці доповідачів. Доповідь на тему „Історія Обряду в Помісній Українській Церкві" відбулась тут 10 вересня ц. р., з участю понад двох сотень мирян. Прелеґентом був о. д-р Юрій Федорів із Торонта. Чергова доповідь на обрядові теми відбудеться тут у другій половині листопада. На доповідача запрошено о. д-ра Ізидора Нагаєвського.

О. Л. Х.

ЛИСТ ДО ОН

Мюнхен. — Голова ЦК Антибольшевицького Бльоку Народів Ярослав Стецько переслав від імени тієї організації листа-інформацію з багатьма документами до ОН, на ім'я Генерального Секретаря Курта Валдгайма, про терор Москви супроти народів і людини, в тому також і закордонний терор — убивство сл. п. Степана Бандери в Західній Німеччині, як і іншого діяча сл. п. Лева Ребета. Лист-інформацію вислано з тієї нагоди, що на форумі ОН саме розглядалось питання про міжнародний терор різних підпільних рухів і груп. У листі-інформації звернено увагу Генерального Секретаря ОН К. Валдгайма на різні порушення збоку Москви державного суверенітету в Західніх країнах.

КІНЦЕВА СТАДІЯ ВИБОРЧОЇ КАМПАНІЇ В ЗСА

(Закінчення зі стор. 1-ої)

Преса і виборча кампанія

Уже ввійшло в традицію, що американська преса, в першій мірі щоденники, дають офіційну підтримку такому чи іншому кандидатові. Проведене журналом „Едітор енд Паблішер" обслідування виявило, що 688 щоденників із загальним накладом 17,532,456 висловилося за кандидатуру президента Ніксона, а всього 39 щоденників з накладом 1,468,223 — за кандидатуру сенатора МекҐоверна. У випадку МекҐоверна половина із зазначеного накладу припадає на „Ню Йорк Таймс".

Треба, однак, мати на увазі той факт, що більшість американських видавців завжди прихилялася до Республіканської партії. Все таки цьогорічне відношення 12:1 не має прецеденсу в американській політиці. Тільки у випадку контесту між Айзенгавером і Стівенсоном відношення було 6:1 в користь Айзенгавера. Чи і в якій мірі це заважить на висліді виборів тяжко передбачити, але переважає переконання, що читачі у дуже незначній мірі рахуються з опінією редакції, коли йдеться про голосування за таку чи іншу партію. Всі газети, однак, не зважаючи на офіційну лінію видавництв, увесь час дають широку й відносно безсторонню інформацію про перебіг виборчої кампанії, відступаючи місце кандидатам обох партій.

„Виборча кампанія на мертвій точці"

До такого висновку дійшов щоденник „Маямі Геральд" з 18 жовтня, який у редакційній статті пише, що серед виборців росте бажання "йти ловити рибу" і перестати цікавитися поточною виборчою політикою. За словами газети, „останні тижні виборчої кампанії досягнули позему нижчого від позему Мертвого моря". Зробивши такий висновок, газета додає, що таке бувало і в минулих кампаніях, але „республіка завжди витримувала, і вона завжди витримає".

ТАРЗАН, Ч. 6833. Щасливі мужчини й жінки примітивних племен

Добре! „Боги мудрости" сказали мені що той предмет... жінки — яка найліпша для мене!

Отже вийми його з мішка, щоб усі могли побачити!

Тримай цей предмет, що його вибрав вояк кіків! Хай жінка, якій це належить, привітає свого чоловіка, що його вибрали для неї „боги мудрости"!

Гей, гей! Це моє! Я тримаю другу частину цього у своїй руці!